

v Libici až do roku 1991. Mé časté pracovní kontakty s Rudolfem Turkem přerostly v přátelství s ním a s jeho rodinou.

Rudolf Turek měl vlídný a vstřícný životní postoj, byl velmi společenský a přátelský. Tam, kde to považoval za potřebné, byl však kritický s velkou erudicí. Měl krásný charakteristický rukopis, charakteristické jsou i jeho rukopisy strojopisové. Měl vytříbený literární styl a relaxací mu bylo psaní sonetů, v nichž s humorem reagoval na drobné i důležité události. Miloval hudbu, kterou aktivně provozoval, na koncertech sedával s partiturou v rukou. Víru v Boha, hudbu a humor pokládal za své velké životní opory. Oporou mu byla rovněž rodina a jeho moudrá a laskavá paní Květa, která mu pomáhala v jeho práci jak při terénních průzkumech a výzkumech, tak při sestavování rejstříků, při korekturách a dalších pracích.

V roce 2010 vzpomněla česká archeologická obec a město Mladá Boleslav 100. výročí narození Rudolfa Turka. Muzeum v Mladé Boleslavi uspořádalo ve spolupráci s Národním muzeem a Archeologickým ústavem AV ČR v Praze výstavu *Rudolf Turek archeolog a historik* a v jejím rámci zorganizovaly tyto tři instituce dne 17. 6. 2010 odborné setkání pod názvem *Rudolf Turek a archeologie Pojizeří*. I tato akce ukázala, že Rudolf Turek byl osobností, na kterou se nezapomíná. V jeho práci pokračuje mladá generace – v Archeologickém ústavu Jan Mařík, v Národním muzeu Jiří Košta a na Filosofické fakultě UK Praha Pavla Tomanová.

Jarmila Princová

Za PhDr. Jaroslavem Králem

15. listopadu 1921 – 3. června 2011

Ve věku nedožitých devadesátky opustil řady archeologické obce PhDr. Jaroslav Král, jenž patřil nejen k nestorům archeologie českého Slezska, ale již málo je obecně zdůrazňováno a známo, že vedle olomouckého Václava Buriana, PhDr. Vlasty Fialové a PhDr. Karla Černohorského patřil k zakladatelské generaci archeologie středověku na Moravě a ve Slezsku, či historické archeologie, jak se v době svého konstituování na počátku 50. let minulého století oficiálně nazývala. Ač brněnský rodák, zakotvil nakonec v Opavě, ale to poněkud předbíháme sled jeho životních osudů.

V roce 1941 absolvoval klasické gymnasium v Brně na Legionářské ulici a po osvobození počal v roce 1945 studovat medicínu na Masarykově univerzitě v Brně, ale nakonec dal přednost svému životnímu zájmu a v letech 1948 až 1953 studoval prehistorii a dějiny umění na Filozofické fakultě téže univerzity. K jeho učitelům zde patřili profesoři E. Šimek, V. Richter, A. Kutal, A. Friedl a další výrazné osobnosti působící v tomto období na fakultě. Ještě před ukončením studia nastoupil v roce 1950 do

Jaroslav Král (druhý zleva) na hradě Vizmburku během konference v Hradci Králové v roce 1975. Foto Vlasta Šikulová.

brněnské pobočky tehdejšího Státního archeologického ústavu a v roce 1956, po odchodu PhDr. L. Jisla do pražského ústavu, se stal v pořadí druhým vedoucím nově založené opavské expozitury tehdy již Archeologického ústavu ČSAV a výrazně se podílel na budování tohoto pracoviště, jež existuje dosud, ale od roku 1993 jako Archeologické oddělení Národního památkového ústavu, ú. o. p. v Ostravě. Funkci přestal vykonávat v roce 1971 a až do odchodu do důchodu v roce 1982 zůstal v expozituru jako řadový odborný pracovník. Nutno ještě připomenout, že v roce 1967 doktorskou disertační práci o pravěkém textilu završil svá studia a byl mu udělen titul PhDr.

Z mnoha archeologických výzkumů zaměřených na všechna období pravěku, doby protohistorické, slovanského období a vrcholného středověku, které Jaroslav Král prováděl, zmiňme alespoň ty, jež se týkaly středověku, a to jak raného, tak i vrcholného, kde patřil k velmi zkušeným terénním praktikům i znalcům hmotné kultury. Podílel se na výzkumu velkomoravského pohřebiště v Rebešovicích u Rajhradu, prozkoumal slovanský mohylník ve Vysočanech nad Vranovskou přehradou naproti hradu Bítovu, kde se nacházelo s největší pravděpodobností příslušné výšinné sídliště jako centrum celé oblasti. Dále prováděl zjišťovací výzkum v cisterciáckém klášteře ve Žďáře nad Sázavou, znojemské rotundě sv. Kateřiny, Jihlavě, ale především prováděl po řadu sezón záchranné archeologické výzkumy ve válečných prolukách opavského městského jádra a v menším rozsahu také v Ostravě. Při těchto výzkumech významně přispěl k poznání středověkých městišť a zejména odpadních jámek.

Z publikací vyjímáme alespoň *Slovanský mohylník ve Vysočanech na Dyji*, AR VII, 1955, 342–348; *Nález středověké keramiky v Opavě*, ČSM B V, 1956, 11–25; *Slovanská osada z 9. století v Úvalně, okres Krnov*, ČSM B VIII, 1959, 82–100; *Slovanský mohylník ve Vysočanech nad Dyjí*, PA L, 1959, 197–226; *Přehled výzkumů opavské expozitury Archeologického ústavu ČSAV, pob. v Brně za rok 1959*, PV 1959, 177–179. Brno 1960; *Opavské středověké nálezy*, ČSM B X, 1961, 19–35; *Z výzkumů opavské expozitury Archeologického ústavu ČSAV, pob. v Brně*, PV 1960, 106–109. Brno 1961; *Středověké nálezy v Ostravě*, ČSM B XIII, 1964, 1–8; *Meč typu Y ze slovanského hrobu v Rebešovicích*, SbČSSA 4, 1970–1971, 111–121; *Nálezové prostředí městské středověké keramiky*. In: Archeologický sborník, 102–112. Ostrava 1974; *Keramické zvonky ze středověkých nálezů*, AR XXVII, 1975, 378–389; *Opavský nález cínového víka*, ČSM B XXVI, 1977, 188–189.

Na závěr ještě zmiňme celoživotní zájem J. Krále o myslivost a zbraně, neboť v Opavě a širokém okolí platil za nejlepšího znalce, působil jako střelecký lektor a zkušební komisař České myslivecké jednoty a od jara roku 1996 zkušební komisař MV ČR pro odbornou způsobilost žadatelů o zbrojní průkaz.

Čest jeho památce.

Zdeněk Měřínský